

Kyrkans SOS - Rötter och framtid

Kyrkans SOS identitet grundas i en nära, men fristående, relation till Svenska kyrkan. Tillsammans med Svenska kyrkans församlingar byggs nu samarbeten upp över hela landet, med församlingsanställda nätvandrare och ideella jourmedarbetare. Sedan 1971 har Stiftelsen Kyrkans SOS (då under namnet Kyrkans jourtjänst) varit en del av Svenska kyrkans diakonala arbete. En som har varit med under en stor del av Kyrkans SOS femtioåriga historia är Lars-Åke Johansson.

– Jag började som volontär på Kyrkans jourtjänst 1974. Precis som jag kom alla volontärer då från någon församling i Göteborgsområdet, och det var självklart för oss att Kyrkans jourtjänst var en del av kyrkans arbete, berättar Lars-Åke Johansson.

Engagemanget ledde till en anställning 1981, och Lars-Åke Johansson utbildade sig till socionom. I början av 90-talet gjorde några i arbetslaget en inspirationsresa till Norge, där de besökte Kirkens SOS. Den norska organisationen jobbade med samma sak som sin svenska systerorganisation, men med en mycket bredare bas av medarbetare.

– När vi kom tillbaka därifrån började vi annonsera efter volontärer bland allmänheten. Det förändrade så mycket! Jag brukar kalla det för ”revolutionen”. I slutet av 90-talet kunde vi ha över 100 tjänstgörande en månad, och det var snarare så att volontärarbetet fick människor att hitta in till kyrkan än tvärtom.

Verksamheten har även bestått av en samtalsmottagning, men under 1990-talet koncentrerades verksamheten till den volontärbemannade telefonjour som fortfarande är central för Kyrkans SOS.

Komplement till Jourhavande präst

Historien börjar egentligen redan i slutet av 1950-talet, när prästen Erland Frizell i Göteborg fick en påringning i julaftonsnatten från en operatör på SOS Alarm, dåvarande 90 000. Utifrån ett anonymt rop på hjälp från en människa som var i begrepp att ta sitt liv kom tanken att man nattetid skulle kunna få prata med en präst via det nationella larmnumret.

När Jourhavande präst hade funnits i tio år kände Erland Frizell med flera präster att det inte räckte med bara telefonkontakt med en medmänniska i svår nöd som hotade att ta livet av sig. Kyrkans Jourtjänst bildades då som ett slags akutintag, dit människor i sociala nödsituationer kunde komma för ett första omhändertagande.

Redan under 1960-talet hade Jourhavande präst etablerats på många håll i landet, och Kyrkans jourtjänst var tidigt en av de drivande krafterna för att hålla ihop arbetet i Svenska rådet för telefonsjälavård.

1996 blev Lars-Åke Johansson verksamhetschef för Kyrkans SOS. I mitten av 2000-talet fick Monica Eckerdal med stöd från Kyrkokansliet en halvtidstjänst för att jobba med rekrytering av präster till Jourhavande präst, med placering på Kyrkans jourtjänst i Göteborg. På uppdrag av Svenska kyrkans nationella nivå ledde hon sedan under fem år arbetet med att samla alla jourpräster i landet till en nationell organisation för Jourhavande präst.

– Mitt dröm var alltid att samla telejourarbetet i en organisation, helst med både präster och lekmän, enligt den norska modellen, så det var självklart för mig att Kyrkans jourtjänst skulle bidra till det arbetet, berättar Lars-Åke Johansson.

Idag leds arbetet med Jourhavande präst från Kyrkokansliet i Uppsala.

Möten mitt i vardagen

De internationella kontakterna har fortsatt, dels med Kirkens SOS i Norge, dels genom IFOTES, det internationella nätverket för telefonjourer. 2013 var Kyrkans Jourtjänst och Jourhavande präst, lett av Monica

Eckerdal, värd för IFOTES konferens i Göteborg, där 800 deltagare från telefonjourer i olika länder samlades för att utbyta erfarenheter kring självmordsförebyggande arbete.

Idag är även Regnbågslinjen och Kyrkans nätvandrare, med Nätvandrarchatten, en växande del av arbetet. 2019 antogs det nya namnet Stiftelsen Kyrkans SOS, och de senaste åren har verksamheten alltmer inriktats på att skapa en nationell närvaro. Sedan 2020 används det nationella numret 0771-800 650.

Text: Tomas Pettersson, 2021